

in treba se je po razglasu deželnega odbora zglasiti za tote denarje pri deželni blagajnici v Gradei do 30. junija (kresnika) 1885. Zglasiti se pa bi morale razen Petrovske občine, ki je to že storila, še Grižka, Žavska in Šent-Peterska občina. Kdor želi še kakęga pojasnila, rad mu postrežem po svoje moči.

V Novem Celji se z imenovanimi denarji ni godilo redovito. Dne 2. majnika 1838 so povedali zastopniki sosesk v grajščini, da jim je pred nekimi leti tedajni oskrbnik (verwalter) Šabac naznanil, da ima grajščina v svojih rokah za nje (kmete) 22.000 fl. šajna, in da bi bil razen tega nek gospod direktor pl. Leuzendorf (ki je menda svoje ime imel od Levca, — Leuzendorf = Levška ves, — ki pa morebiti ima svoje ime od posestva zraven vesi, ki je zdaj doktorja Bezzé-ja in kateremu nekateri pravijo „Thiergarten“ = Löwengarten = Levec, nemški Löwendorf, skrajšano Lendorf) — da je tedaj Leuzendorf prodal za kmete namenjenih obligacij za 1500 fl. srebra. Tako so kmetje že tedaj tirjali gori imenovane denarje. Ko so pa preiskali kaso, našli so z vsem vkup dolžnih pisem samo za 9559 fl. 40 kr. šajna ali 4015 fl. 54 kr. av. velj.

Leta 1838 so torej imeli v Novem Celji namesto 10.815 fl. samo 4015 fl. 54 kr., torej je manjkalo tedaj po sedajnem denarji 6799 fl. 40 kr. Za onih 4015 fl. 54 kr. pa še tudi, kolikor vemo, še nikdo ni videl groša.

Rekli so, da se mora tedaj že izgubljeni denar iskati iz mase grofa Gaisrucka, kateri se je popolnoma zgošpodaril in je prišel v konkurs.

Ne vé se, ali se je iz konkursne mase grofa Gaisrucka kaj dobilo in tudi ne vemo, koliko in sploh ako se bo dalo zdaj kaj dobiti. Gre pa vendar najmanj za 4015 fl. in občine naj se za svojo pravico potegnejo.

Iz pisma, katero je imel Jožef Pešec, sem tudi videl, da je Grižka fara („Pfarrgemeinde Greis“) k francoski kontribuciji, to je k temu, kar so francoski vojaki tirjali, doplačala po izkazu okrožnouradnega potrdila od 4. prosinca 1806 št. 278 v denarjih 460 fl. v tedajnih bankovcih (Bankozettel). Ako še ta denar ni povrnen ali izgubljen, tedaj bi Grižka fara imela od gornje vsote dobiti 46 fl. a v., ker po zdajšnji postavi bodo dali za 100 fl. banknih listov 10 fl. av. velj.

Od cerkev pa bi imeli dobiti: Šent Peterška farna cerkev 2 fl., Grižka farna cerkev 2 fl., podružnica sv. Neže v Libojah 1 fl. in Pletrovska cerkev 1 fl., ker so iz cerkvenega premoženja doplačevale po 20 fl. oziroma 10 fl. v banknih listih.

Notar Baš v Celji.

Gospodarske stvari.

Gruške obcestnice.

II. 7. Gruška reženka. (Rockeneier-Birne). Je srednje debelosti, okrogla in izvrstna gospodarstvena gruška. Na tako zvani Gorski cesti, ob Nekarju in v Odinovem lesu jo radi in pogosto sadijo in posebno za sušenje in tolklo rabijo. Delajo iz teh grušek tudi gruševi močnik (latverga). Trpi do srede oktobra in se meca. Drevo je srednje velikosti obilno rodi in je posebno vstvarjeno za nasade ob cestah in na polji v mrzlejših krajih.

8. Gruška krisorepka. (Rattenschwanz). Trpi do oktobra. Je drobna podolgovata in v gospodarstvu za krlje in tolklo sposobna gruška. Ta gruška se posebno ob Nekarju in v Renskem palatinatu pogosto sadi in na polji in ob cestah prospeva.

9. Zelena moštnica. (Grüne Mostbirne.) Je zelo koristna gospodarstvena gruška, ki daje najizvrstnejše ovočno vino, pa tudi za sušilnico je dobra. Drži se do novembra. Drevo je do skrajnosti rodovitno, doseže visoko starost, postane zelo močno drevo in prospeva po najviših hribih v Odinovem lesu in na Virtemberškem. Ta gruška je prava nemška narodna sorta, ki je po celem Odinovem lesu, ob Nekarju, okoli Tibingov in Stutgarta sploh znana in razširjena, kjer se ne redkokrat drevesa po 100 in 150 let stara nahajajo in sicer v najrodovitnejšem stanu. Kot obcestno drevo v mrzlejših krajih zasluži vso priporočbo.

10. Gruška lokovica. (Bogenäckerin). Srednje velika pa izvrstna moštna gruška, ki je okoli Tibingov in Hohenhajma razširjena. Drži se do decembra. Drevo ostane majhno, je do skrajnosti rodovitno in prospeva izvrstno v mrzlih krajih.

11. Gruška Harigelka. (Harigelsbirne). Je drobna, roda moštnica, za manj mlo podnebje vstvarjena. Drži se do novembra.

12. Gruška volkulja. (Wolfsbirne). Je drobna, široko-okrogla, britka gruška, ki daje izvrsten mošt in za mrzle kraje posebno priporočbe vredna. Drži se do oktobra. Drevo vzraste zelo visoko in doseže visoko starost.

13. Gruška filipovka. (Brühlbirne). Drži se po oktobra. Je drobna, roda pa dobra moštnica, ki je z ozirom na podnebje za neprijazne kraje.

14. Gruška Bavarka. (Senfbirne). Sad je droben, rod in se do novembra drži. Rabi se po Odinovem lesu, pri Velikem Botvaru in na Virtemberškem, kjer je sploh znana in razširjena, za tolklo, sušenje in za gruševi močnik ali latvergo in je za imenovane namene posebnega priporočila vredna, zlasti po mrzlih krajih, ker drevo celo po višavah Odinovega

lesa izvrstno prospeva. Drevo vzraste do znatne velikosti in je zelo rodovitno.

15. Gruška smojka. (Braundbirne.) Drži se do srede oktobra. Je izvrstna gospodarstvena gručka za sušenje, tolklo in za druge porabe. Drevo postane nad 100 let staro, rado rodi in raste v vsaki zemlji ob cestah o Odi-novem lesu na Nemškem.

16. Gruška vinca. (Weinbirne.) Je dobra moštnica, ki jo radi in pogosto po Odi-novem lesu zasajajo; je tedaj za mrzle kraje priporočati.

17. Gruška dogorepka. (Langstielon.) Gruška ima dolgi recelj in je za tolklo in su-šenje izvrstna gospodarstvena gručka. Drži se do oktobra. Drevo postane nad 100 let staro in je vkljub neprijaznega podnebja v Odi-novem lesu prav rodovitna.

18. Gruška palmovka. (Palmischbirne.) Je drobna navzdol ošpičena izvrstna moštnica, ki jo na Virtemberskem sploh nasa-jajo. Drži se pa le do oktobra.

19. Gruška ploščanka. (Plattbirne.) Precej debela, podolgovata gospodarstvena gru-ška, posebno dobra za krhlje in tolklo. Drži se do konca oktobra.

Štajerski mašancelj.

(Dominik Čolnik.)

II. Mašancelj je na Českem gotovo vže više 400 let doma. čita se v česki zgodovini, da je Aeneja Silvij, kardinal, bil leta 1460 tamo poslanec, in da je med izvrstnim sadjem najšel jabelko, ktero so mašancelj imenovali in ga je za najvažnejši sad spoznal, še celo želel, ga na Laško presaditi; pozneje ko je papež postal, je dobil od škofa vsako leto od tega sada en voz tujan v Rim poslan; toraj je že takrat zarad dobrote moral veliko zasajen in čislani biti. Prišel je gotovo iz pokrajine Mišenske (Meissen) na Saksonskem, kjer so ga Čehi mišensko jabelko imenovali, Nemec ga zove tamo Mischansker ali Maschanzger.

Ne bomo se varali, ako rečemo, da se toti sad že pol drugo stoletje na Štajerskem sadi in ako se z žlahnim boržanom zamenjava, to ni velika napaka, ker je malo razločka med njima, tudi fara „Borsdorf“ je na Saksonskem celo dve vasi tega imena so tamo, Slovani vas Boršane imenujejo, oddaljeni Nemci oblikajo to po svojem v Maršanc, in kdo zna alj je ne Borsdorf prav bil Borštov od boršt.

Bržčas so zvrsti iz enega istega plemena postale, 5—600 let staro pleme se lahko premeni in gotovo je, da se hvalevredni sad k nam iz Českega razširil, ker tamo so pred izvrstni sadjereji lepoto in dobrotu sada spoznali, kar ne rodi samo na ravninah, ampak tudi na višavah, še v mrzlih krajih. Tudi Mišensko ima višine, kakor Slovenske gorice,

tamo je tudi vinoreja precej razširjena, samo na Laškem se mu prav ne dopade.

Stari sadjeslovec žl. Dohnal (asti sad kot „Stolz der Deutschen“, (ponos Nemcev). Naj bo, ali tudi na Mišenskem so bili nekda naši pradedi Slovani, še zdaj je tamo kraj, kder blizo slovenski govore, tudi pravični nemški jezikoslovci hvaležno spoznajo izvir sedajnega olikanega nemškega jezika, kateri je iz Saksonskega, prav za prav mišenskega narečja postal, glej Adelungov „deutscher Styl, Berlin 1800, str. 43. Na prvo so na tej zemlji Vendi (Slovani prebivali, kateri so po svojem finem, nježnem govoru poznani itd.; s temi so v dotiko prišli Sasi, Franki, Severonemci, in po lepem izgovarjanji Vendov je postalo gladko mišensko narečje, za prvega nemškega spoznan itd. Priliko sem imel sam slišati, kako Sasi pevaje govore, kot naši Haložani.

Francozi tudi pišejo: Reinette de Misnie, tako stoji še v Loadonskem katalogu, toraj, ako je naš izvrstniši sad res iz Mišenskega, zovemo ga slobodno „Mišenskar ali Mašanckar“, to bo vse jedno.

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

Iz Ruš. (Veselica.) Ruše niso samo znamenite zaradi svoje starodavne cerkve in nekdanje daleč sloveče šole; temveč v novejšem času se odlikujejo tudi v narodnem in društvenem oziru. Glede tega pač marsikteri trg in večjo vas prekosijo. V ponedeljek, 2. februvarja je bila veselica prirejena od kmetskega bralnega društva. Kdo bi si pred enim letom mislil, da bo v Rušah mogoče kaj takega oživeti, napraviti. Ljudi je bilo toliko, da nam je sicer prostorna Maroltova hiša bila pretesna. Sami vrli narodnjaki so prišli. Obiskali so nas izvrstni kmetje iz Selnice, Puščave, sv. Lovrenca, Lembaha, celo od sv. Petra pod Mariborom sta došla dva gledat in poslušat. Morali bi videti te može, to so korenjaki. Srce pa nam je veselo igralo, ko ste deklamovale Žvajgarjeva Ana in Ivana Hlebova. Prelepo se jima je podala narodna noša. Navdušeno je govorila Stritarjeve pesmi zadnjo kitico:

Slovani smo in zvesti Avstrijani!

Prisego čuj Slovencev svojih car!

Svoj rod Slovan in ž njim cesarja brani,

Ne izneveri njima se nikdar!

Glas kakor grom odmevaj od Triglava:

Bog živi našega cesarja! — Slava!

Hram se je tresel od gromovitega rokoplaska in živjoklicev. Kaj pa hočem reči o petji? Izvrstno. To se mora samo čuti. Kako sladko doné iz prs naših pevcev prekrasne pesmi! Naj izrečemo tukaj gorečo hvalo neu-